

ненасильницькими методами донести нову інформацію. Він навіть пропонував батькам бути присутніми на уроках.

Обидва педагоги наголошували на тому, що дітей не можна перетворювати на пасивний об'єкт для сприйняття слів, тобто потрібно дати якийсь час, щоб дитина подумала і осмислила почуте. Загалом, робота із учнями початкових класів ґрунтується на активізації наочно-образного мислення.

Тому у «Школі радості» було актуальним створення казок, адже саме вони розвивають мову і мислення сильніше, ніж будь-який інший засіб, тому що казка яскраво забарвлена. Не менш важливим В. Сухомлинський вважав знайомство з природою, що є дуже потрібним у наш час, адже природу нищать. «Умійте відкрити перед дитиною в навколишньому світі щось одне, але відкрити так, щоб шматочок життя загравав усіма кольорами веселки» [2, ст. 41]. Він закликав педагогів привчати дітей з малечку до роботи, адже любов до праці – це майбутній шматок хліба. Сухомлинський також знайомив дітей з музикою, виховував любов до мистецтва. «Музика—найсприятливіше тло, на якому виникає духовна єдність вихователя і дітей. Вона немовби відкриває серце людей...» [2, ст. 72]. Особливо важливо виховувати в учнів різними засобами чуливість до горя і страждань інших людей. Адже якщо дитина не вміє співчувати, вона ніколи не стане справжньою людиною.

У «Школі життя» для розвитку мислення, пізнавальних та психічних якостей теж застосовували різноманітні засоби, методи й форми: пізнавальне читання, уроки математичної уяви, осягнення прекрасного, планування діяльності, уроки про природу, смілості і витримки. Ш. Амонашвілі рекомендував вчити дітей думати і вміти захоплюватися, допомагати їм перевершити самих себе, заохочувати братися за рішення складних завдань, але не ставити одного учня в приклад для іншого. «Дитина у школі веде діяльність, яка піднімає її вище самої себе в духовному, моральному і пізнавальному плані і тільки співпраця робить можливим, щоб виховання випереджувало навчання, а навчання випереджало розвиток» [1, ст. 57].

Особливе місце у творчості обох педагогів займає проблема оцінки. В. Сухомлинський писав, що не всі можуть швидко сприймати інформацію і відтворювати її, тому не слід зразу ставити двійки. «Оцінка повинна винагороджувати працелюбність, а не карати за лінощі і недбальство. Якщо вчитель вбачає в двійці й одиниці батіг, яким можна підстобувати норовисту коняку, а в четвірці і п'ятірці – пряник, то скоро діти зненавидять і батіг, і пряник. Двійка та одиниця – це дуже гострий і тонкий інструмент...» [2, ст. 77] Оцінка не має залякувати і відбивати охоту від навчання. Ш. Амонашвілі загалом був згодний із таким підходом і говорив про те, що в навчальному процесі повинні бути не лише оцінки, але і нагороди (словесні, знакові, матеріальні).

Можливо, сучасний освітній процес не дає можливості у повному обсязі відтворити у школах виховні системи В. Сухомлинського чи Ш. Амонашвілі. Але їхній доробок завжди буде актуальним, адже будь-який час потребує педагогів, котрі віддані своїй справі кожною клітиною, віддають свої серця дітям і є «духами, які творять».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амонашвілі Ш. А. Школа Життя / Ш. А. Амонашвілі – М.: Видавничий Будинок Шалви Амонашвілі, 1998.–80 с.
2. Сухомлинський В. О. Вибрані твори. В 5-ти т. –Т.3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина / В. О. Сухомлинський – К. : Радянська школа, 1977. –670 с.

Бойчук Н.

Науковий керівник – доц. Боднар В. Т.

ТРАГІЧНІСТЬ ДОЛІ ЕДГАРА ПО

Едгар Аллан По (1809-1849) увійшов в історію світової літератури як неперевершений поет, новеліст, основоположник наукової фантастики, один з найяскравіших представників американського романтизму. Це один з небагатьох письменників, який наважився жити лише літературною працею, хоч і не відразу був визнаний сучасниками. Його твори, що стали унікальною знахідкою того часу, були наскрізь містичними, нагадували історію жахів і справляли психологічно неабияке враження на читача. Але не менш загадковою і таємничою

була сама постать Едгара По. І звичайно, як це завжди буває, особисті трагедії, складний внутрішній світ автора знайшли своє відображення в його творіннях.

Розпочнемо окреслювати портрет Едгара По із першої життєвої трагедії, яка спіткала хлопчика вже в два роки - це смерть його матері Елізи Арнольд. Хлопчик залишився круглим сиротою, адже батько Девід По покинув сім'ю незадовго до цього, а згодом і сам помер. На виховання Едгара забралазаможна сім'я багатого шотландського купця Джона Аллана, яка дала йому притулок, одяг та належну освіту. Ось як описує це К.Бальмонт у своєму нарисі: *«Маленький Едгар вже в два роки звертав на себе увагу жвавістю і розумом, які світилися в його дитячих очах. Це дружина Аллана, зачарована дитиною, переконала свого чоловіка всиновити його, бо у них, незважаючи на кількарічний шлюб, дітей не було... Приймна мати любила його до самої своєї смерті, а прийомний батько пишався своїм приймаком, який передчасно проявляв різні таланти, - хоча був децю швидким на руку і, будучи запальним, часом суворо карав хлопчика»*[2, 13].

Перебуваючи сім'єю в Англії (1815–1820), хлопчик навчався в престижному лондонському пансіонаті, а пізніше, у 1826 році, його приймають до університету Вірджинії. Серед студентів тоді були поширені такі заваби як карти та вино, що, звичайно, ніяк не оминули і Едгара. І хоч юнак вчиться досить старанно, та ці розваги поглинають його. Саме тоді у студента з'являються перші серйозні проблеми: він настільки захоплюється грою в карти, що влізає у борги, які не в змозі віддати. Його становище загострюється й тим, що прийомний батько вирішує позбавити По всілякої фінансової підтримки. Не в силі розв'язати свої проблеми, студент змушений покинути навчання в університеті.

Варто також згадати і про нещасливе кохання Едгара По, дівчину по імені Сара Ельміра Ройстер. Юнак закохався в неї у сімнадцятирічному віці, а після вступу в університет написав їй звітти кілька листів, які дівчині так і не довелося прочитати. Батько Сари, що хотів для своєї дочки заможного чоловіка, перехопив їх, а згодом видав її заміж, як і планував. Ці переживання нанесли глибоку душевну рану юному Едгару. Ставлячи хрест на цілому відрізьку життя, він покидає рідний будинок і намагається знайти своє місце у великому світі, де його зрозуміють і оцінять.

Юнак опиняється в Бостоні. Невзміутримувати себе фінансово, він у 1827 році вступає на військову службу. Тоді ж починає свою творчість і видає маленьку поетичну збірку під назвою «Тамерлан та інші поеції». Автор не наважився поставити на титульній сторінці своє ім'я. Анонімна книжка, кудивійшлиранні і здебільшого незрілі твори, залишилася непоміченою. Бідність, що доходила до повних злиднів, не могла не пригнічувати Едгара, вона викликала неймовірну нервову напругу, яку, що далі, то все частіше він намагався зняти спиртним і наркотиками.

Літературна слава приходить до письменника в 1833 році, коли з'являється публікація його оповідання "Рукопис, знайдений у плящі", а далі він починає займатися журналістикою. Життя ніби налагоджується, та доля готує для Едгара нові випробування.

У 1836 році Едгар По одружується із своєю двоюрідною сестрою Вірґінією Клем, якій на той час було лише тринадцять років. Письменник палко кохає дружину, чарівну жінку з лагідною вдачею й романтичною вродою. Вона надихала його на прекрасні ліричні поеції, сповнені витонченої краси і музичності. Перші роки, прожиті з Вірґінією, були найщасливішими й найпліднішими в житті По. У Філадельфії, де оселилася родина, По працює редактором різних журналів, пише критичні статті, щомали великий резонанс. 1839 року виходить двотомна збірка його оповідань «Гротески та арабески», в яку ввійшло 25 творів. За оповідання «Золотий жук» По влітку 1843 року одержує літературну премію. Відбувся переїзд до Нью-Йорка, де письменника знову чекали редакторське гарування й натхненна праця над віршами і прозою. В січні 1845 року в газеті «*The New York Evening Mirror*» уперше надруковано найуспішніший твір По - поему «Крук», а влітку з'являються друком «Оповідання», трохизгодом - збірка поезій «Крук та інші вірші». Нарешті до Едгара По приходить широке визнання[4]. Та творчий успіх затьмарюється особистою драмою: тяжко хворіє Вірґінія, її сили забирає туберкульоз, а всічні 1847 року дружина письменника помирає. Після її смерті Едгар впадає в глибоку депресію, шукає порятунку в алкоголі, щоночі приходить на могилу померлої дружини і тяжко сумує.

Подальші роки його життя можна передати такими словами: *«Едгару По судилося прожити ще два роки з половиною. І він знову жив. І він знову любив. Але ці любові були тільки любов'ю до Любові. А це життя, з усіма його зорями, кривавими і запізнилими, з усіма його болісними рухами засудженого, якого спалюють перед великим натовпом, нагадує крик Св. Терези: «І я вмираю, тому що я не вмираю»*[2, 67].

Так, вінбільшенічого не напише, повністю впавши у відчай і саморуйнування. Починаютьсябезкінечніпоневір'яння, йогобачать у портових корчмах, в товаристві волоцюг,жебраків. Та й сам письменникневдовзі перетворюється на жебрака. Кількаразіввін навіть намагався обірвати собі життя. Страждання Едгара По закінчились у 1849 році.3 жовтня його знаходять в Балтиморі на вулицінепритомним, в дуже тяжкому станідоправляють в лікарню, а через чотириднівінпомирає, так і не прийшовши до тями. Обставини і причина смертіписьменника досі залишаються невідомими.

Нешастя переслідували По і після смерті.Його недоброзичливець Руфус У. Грисвольдопублікував статтю-некролог, в якій зобразив Едгара По аморальною людиною, п'яницею, подав безліч невірної інформації та брехні з життя письменника. Та його вчинок дав зворотний ефект, після чого продаж робіт По збільшився вдвічі.

«Людина, що носила у своєму серці таку гостроту і складність, неминуче повинна була страждати глибоко і загинути трагічно, як це і сталося в дійсності»- писав К. Бальмонт[1, 9]. Та якою б трагічною не була доля Едгара По, його літературний талант заслуговує найвищої похвали, а славнозвісні твори письменника по праву займають своє місце в скарбниці світової літератури. Це ж можна вважати найвищою винагородою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бальмонт К. Гений открытия // Эдгар Аллан По. Собрание сочинений в четырех томах. Том 1. Поэзия. – М.: Пресса. – 1993. – С.7-9.
2. Бальмонт К. Очерк жизни Эдгара По //Эдгар Аллан По. Собрание сочинений в четырех томах. Том 1. Поэзия. - М.: Пресса. – 1993. – С.10-75.
3. Злобин Г. П. Эдгар Аллан По — романтик и рационалист // Эдгар По. Рассказы. — М.: Правда, 1982. — С. 3-18.
4. Шахова К. Эдгар По: Начерки до портрета / Шахова К. - К.: Дніпро, 2001. - С. 5-24.http://ae-lib.org.ua/texts/shakhova_poe_ua.htm

Брикайло О.

Науковий керівник – доц. Боднар В.Т.

КВАЗІМОДО ЯК ЗРАЗОК ДУХОВНОЇ КРАСИ ТА ФІЗИЧНОГО КАЛІЦТВА (ЗА РОМАНОМ ВІКТОРА ГЮГО «СОБОР ПАРИЗЬКОЇ БОГОМАТЕРІ»)

*«Не дивись на обличчя,
Дівчино, а заглядай у серце.
Серце прекрасного юнака часто
Буває потворним.
Є серця, в яких кохання не живе».*

Із пісні

З давніх-давен усіх хвилює питання про співвідношення духовної та фізичної краси. Ми усвідомлюємо, яку важливу роль виконує вона у людському житті, проте не завжди можемо визначити, що таке краса, хоча б тому, що для кожного краса виражається в чомусь своєму. Комусь дуже важлива зовнішність, інший оцінює красу душі. Поняття краси може мати багато відтінків і багато різноманітних значень.

Краще розглянути цю проблему можна на прикладі роману Віктора Гюго «Собор Паризької Богоматері». Досліджували тему краси у цьому романі багато науковців, але вона досі не втрачає своєї актуальності. Письменник вдало змальовує характери, які є цікавими та своєрідними. Одним з найяскравіших головних персонажів твору є Квазімодо – дзвонар Собору Паризької Богоматері. Він є втіленням людської потворності. На думку О. Д. Олексієнка, «саме ця потворність і «відтіняє» красу його душі» [4, 43].